

Joan
MANÉN
COLLECTION

Obres per a violí i piano 1

Kalina Macuta, violí
Daniel Blanch, piano

 la mà de guido

Works for violin & piano 1

1. Danza ibérica nº2 Op. A-25	4'08
2. Balada Op. A-20	11'53
Petite suite espagnole Op. A-3	
3. Rondalla	2'56
4. Marina	3'31
5. Andaluza	1'54
6. Dolora	5'30
7. Moto Perpetuo	1'51
8. Chanson Op. A-8 nº1	3'42
9. Etude Op. A-8 nº2	3'58
10. Danza ibérica nº3 Op.36 "Calatayud"	7'51
11. Romanza amorosa Op. A-48	9'39

Five Spanish melodies

12. Boleras-Sevillanas	1'54
13. La caña	2'54
14. Caleseras	1'17
15. Soleá gitana	2'15
16. Zortzico	2'48

Kalina Macuta, violin
Daniel Blanch, piano

Recording: March 2012
Auditori Can Roig i Torres de Santa Coloma de Gramenet
Recording engineer and producer: Kalina Macuta
Tunner: Francisco Ramírez
Photography: Diego Conti

Dip. Leg.: B-32055-2012

Joan Manén: evolució i consolidació d'un geni

El 1883, any en que Richard Wagner moria, en el si d'una família benestant barcelonina naixia Joan Manén i Planas. Des de petit mostrà una predisposició innata per la música i el seu pare, home de gran personalitat i músic diletant, va saber preveure el seu potencial de nen prodigi. S'inicià amb el piano i més tard, amb set anys, començà els estudis de violí. La infantesa de Joan Manén fou tutelada amb fermesa per la intuïció del pare; l'incentivava en el treball i l'auto-aprenentatge constant, l'animava a confiar en el seu propi talent inculcant-li una ambició musical sense límits.

Entre els deu i els tretze anys, Manén es presentà davant la Reina Mª Cristina i realitzà dues gires per Amèrica finalitzades amb un exitós debut al Carnegie Hall de Nova York. Poc a poc esdevé un adolescent que pren consciència del seu talent i amb una gran seguretat en ell mateix es presenta davant d'importants músics com Ysaÿe o Sarasate. L'any 1900 és acompanyat al piano en un concert per Richard Strauss.

Però va ser durant el 1896 quan el seu pare va creure que no era suficient que el seu fill triomfés com a virtuós del violí i decidí que s'iniciés en la composició. Tal com el mateix Manén ens explica en les seves memòries, titulades "Mis experiències", un bon dia el pare li donà un paper pautat esperant que ell, sense tenir els més mínims coneixements d'harmonia, comencés a compondre. Els seus primers intents van ser

van ser un fracàs. Però al cap d'uns mesos i de forma intuïtiva començà a escriure de manera fluïda, adonant-se amb sorpresa, que sorgia la inspiració del compositor. Malgrat tot, el seu pare no el va permetre mai estudiar harmonia amb cap professor ja que considerava que el talent i la intuïció del seu fill eren el millor guia per esdevenir un músic important.

Les seves primeres obres eren peces de saló per a violí i piano, música escrita per a ser interpretada per ell mateix en els concerts. D'aquesta manera el nen prodigi també podia lluir-se en la vessant de compositor. Poc a poc les obres escrites van augmentar en complexitat fins arribar a compondre música per a violí i orquestra d'alt virtuosisme com els quatre Capricis catalans i el "Concerto Espagnol". Amb disset anys estrenà la seva primera versió de la Simfonia Nova Catalunya Op. A-17 i amb vint dirigí al Gran Teatre del Liceu de Barcelona l'estrena de les seves dues primeres òperes: "Giovanna di Napoli" i "Acté". És aleshores que en poc temps la seva carrera, en la doble vessant de violinista i compositor, es consolida a Europa, especialment a Alemanya on les seves òperes i obres simfòniques son molt celebrades. En aquells moments la crítica l'arribà a anomenar el Richard Strauss espanyol i directors importants com Willem Mengelberg, Otto Lohse o Felix Weingartner van dirigir les seves obres. Com a intèrpret fou considerat un virtuós únic, un violinista màgic que dominava els recursos tècnics amb una facilitat i claredat esbalaïdores. Posseïa un so dolç i les seves interpretacions traspuaven una personalitat pròpia. Durant els seus anys de màxima plenitud com a violinista mai deixà de compondre arribant a escriure més de vuitanta obres de tots els gèneres. El seu catàleg inclou: cinc òperes, nombroses obres simfòniques, concerts per a diversos instruments, ballets, obres per a piano, violí i piano, guitarra, lied, música de cambra, obres corals i sardanes.

Definició de la personalitat creadora

A les primeres peces de joventut ens trobem amb un músic a la recerca constant

d'una harmonia que defineixi la seva forta personalitat. L'adolescent, mancat de professors, cerca de forma intuïtiva progressions harmòniques i modulacions poc habituals. Molts cops no les troba, però a través de l'experiència i la perseverança aconseguix tot sol trobar el camí; descobreix un desenvolupament harmònic propi que definirà la seva obra i que esdevindrà un segell inconfusible de la seva personalitat creadora. A l'hora trobarem una capacitat per concebre colors i atmosferes que il·lustren molt eficaçment les més diverses emocions i una facilitat per trobar la melodia inspirada que pugui atraure a l'oient.

Si haguéssim de definir un estil concret en l'obra de Joan Manén ens seria absolutament impossible. La seva música transpira una diversitat i un eclecticisme estilístic fruit d'una assimilació de diverses estètiques del moment en que va viure; trets de la música alemanya, espanyola, catalana i francesa conviuen de forma molt natural i original en les seves obres. La fusió de totes aquestes influències conformen la naturalesa intrínseca de la seva personalitat i la pròpia escriptura harmònica defineix la seva obra.

L'obra per a violí i piano

L'obra per a violí i piano de Joan Manén és força extensa. El coneixement que tenia de les obres de Paganini, Sarasate, Wieniawski o Vieuxtemps el permet escriure obres que en termes de dificultat estan en molts casos a l'alçada d'aquests compositors. Escriu basant-se en la seva pròpia tècnica transcendental i la seva música per a violí és una radiografia fidedigne de les seves capacitats com a virtuós. Ell fou el principal intèrpret de la seva pròpia obra, així ho demostren els milers de programes dels seus concerts.

El terme iberisme fou utilitzat per Manén per poder desvincular-se de la música espanyola de caire popular, en molts casos d'escàs valor musical, que imperà durant la segona meitat del segle XIX i part del XX. Així Manén escriu tres danses ibèriques. La **Dansa Ibèrica nº2**, dedicada al pedagog alemany Julius Sieber és una obra

original que no té res a veure amb l'espanyolisme de cita popular; filtra els ritmes oespanyols que coneix bé per arribar a l'essència i a partir d'aquesta essència crea. En aquesta dansa trobem melodies originals de gran sensualitat acompanyades d'una harmonia característica de l'autor. La **Dansa Ibèrica nº3 "Calatayud"** és una obra dedicada pòstumament al seu amic Pablo Sarasate. Un sincer homenatge a la famosa Jota Aragonesa Op. 27 del navarrès. A l'inici d'aquesta peça "di bravura", el compositor utilitza el mateix disseny descendent finalitzat amb tres pizzicati que empra Sarasate a la seva jota. Però el compositor, després d'aquest disseny inicial, s'escapa per complet de la cita al mestre navarrès i s'allunya, tant en el fons com en la forma, de la típica jota. Realitza així una glosa de la dansa i inclou a la part central, una inspirada melodia que traspua una tendre nostàlgia.

Si haguéssim de traçar un paral·lelisme entre les obres per a violí i piano i el llenguatge més simfònic de l'autor hauríem de parlar de dues obres: la **Balada Op. A-20** i la **Romança amorosa Op. A-48**. Ambdues peces veuen d'un clar poematisme germànic. No hem d'oblidar que Joan Manén va viure des de la seva adolescència i durant molt anys a Berlín. Per tant va estar influenciat per l'ambient i la música que es creava i s'escoltava en aquella època. En aquestes obres amb una textura densa, polifònica i molt treballada a nivell harmònic descobrim un compositor interessat per l'elaboració temàtica i, especialment, pel treball del contrapunt. Precisament aquesta característica és una constant en les seves obres simfòniques més ambicioses. La Balada és una peça molt discursiva i elaborada que no renuncia a la línia melòdica doncs aquesta esdevé el motor de l'obra des de l'inici. Alguns intèrprets importants del moment com el violinista escocès Henri Temianka es van interessar per l'obra i la van interpretar en diverses ocasions. La Romança amorosa és una obra de maduresa, escrita als anys 40, que transmet una gran sensualitat molt pròpia de l'autor sobretot en el gènere del lied. Escrita originalment per a violí i orquestra de corda el compositor en va realitzar aquesta versió per a violí i piano.

Una obra de joventut fresca i sincera és la **Petita Suite espanyola Op. A-3**. El compositor en va escriure una primera versió l'any 1899, quan tant sols comptava amb setze anys. Poc temps després va reelaborar part de la suite i la va reeditar per Universal Edition, editorial que publicà la majoria de les seves obres. La suite s'estructura en cinc peces originals, d'essència i caràcter espanyol, que capten les atmosferes i el ritmes del país del tombant de segle sense valdre's de la cita popular. La primera, titulada Rondalla, reviu la música de caire folklòric que amb instruments de corda s'interpretaven en celebracions durant el segle XIX (les també anomenades rondes d'estudiants). La música té un accent rítmic marcat i un aire mediterrani. Marina ens transmet la sensació de pau i tranquil·litat que l'autor sent quan visualitza el mar des de la costa catalana; poesia d'un sentiment profund. L'Andaluza, tal com el seu nom indica, és hereva de la musica andalusa i concretament del flamenc. En ella podem sentir com Manén refina amb elegància el sentir del cant andalús i l'ús de les castanyoles. La Dolora, sens dubte una de les peces més inspirades del cicle, és música dramàtica, que expressa un pensament profund sobre la vida i el destí; trobem moments de reflexió interioritzada, de tragèdia, de resignació i inclús d'esperança. La peça que tanca el cicle és un Moto perpetuo en forma de seguidilla en el que curiosament la part protagonista la té el piano. Ell és qui porta la melodia mentre el violí l'acompanya realitzant una base rítmica en "sautillé" (fer saltar l'arc sobre la corda amb moviments curts) durant tota l'obra.

La **Canço i Estudi Op. A-8** és una obra original per a violí i orquestra de corda escrita aproximadament el 1910 i dividida en dos parts autònomes molt contrastades. Manén la dedicà al seu alumne i amic, el violinista Manuel Viscasillas. La Cançó fou possiblement una de les peces més estimades del compositor ja que l'interpretava molt en concert i l'arribà a enregistrar en disc en tres ocasions. En vida de l'autor, la Cançó va gaudir de força popularitat i va ser interpretada per violinistes com Zoltán Székely i Joan Massià o violoncel·listes (en versió adaptada) com Arnold Földesy i Gaspar Cassadó. L'Estudi és un dels moto perpetuos més llargs mai escrits i a l'hora

versió adaptada) com Arnold Földesy i Gaspar Cassadó. L'Estudi és un dels moto perpetuos més llargs mai escrits i a l'hora una obra d'altíssima dificultat només apte per a virtuoses amb una motricitat a prova de foc. El compositor el va escriure per a treballar el "sautillé" de canell. La línia melòdica amb dissenys poc habituals i canviants i una harmonia atractiva donen al conjunt de les dues peces un interès musical que va molt més enllà de la dificultat tècnica.

Les **Cinc melodies espanyoles** son harmonitzacions lliures de temes i ritmes populars. L'interès d'aquesta obra recau en l'harmonització exquisida que Manén en fa; una recreació que ajuda a l'oïent a gaudir en concert de la música popular. La part de violí és de baixa dificultat ja que es dedica únicament a expressar la línia melòdica amb simplicitat i elegància. Les primeres quatre peces son cants populars flamencs o derivats del flamenc. Entre aquestes cal destacar la varietat i profunditat de La Caña. També sobresurt la Soleà Gitana per la capacitat de traduir el sentir profund del cante jondo al violí amb un acompanyament de piano que imita el "rasgueo" de la guitarra. La última, titulada Zortzico, és un ritme típic del ball tradicional vasco que es distingeix pel seu ritme de 5/8.

Daniel Blanch

. . .

L'**Associació Joan Manén** és una entitat sense ànim de lucre creada l'any 2010 amb la intenció de recuperar i difondre la figura i l'obra d'aquest músic barceloní. L'entitat també treballa amb fermesa en la recuperació de la música catalana de qualitat. L'Associació inicia aquesta col·lecció, dedicada a la música per a violí, la música de cambra i l'obra vocal, amb la intenció de que Joan Manén sigui finalment conegut i reconegut tant pels músics com pel públic en general.

www.joanmanen.cat

Joan Manén: evolución y consolidación de un genio

En 1883, año en que moría Richard Wagner, en el seno de una familia acomodada barcelonesa nacía Joan Manén Planas. Desde pequeño mostró una predisposición innata por la música, y su padre, hombre de gran personalidad y músico diletante, supo prever su potencial de niño prodigio. Se inició en el piano y más tarde, con siete años, comenzó los estudios de violín. La infancia de Joan Manén fue tutelada con firmeza por la intuición de su padre; lo incentivaba en el trabajo y en el auto-aprendizaje constante, lo animaba a confiar en su propio talento inculcándole una ambición musical sin límites.

Entre los diez y los trece años Manén se presentó ante la Reina Mª Cristina y más tarde realizó dos giras por América finalizadas con un exitoso debut en el Carnegie Hall de Nueva York. Poco a poco se convierte en un adolescente que toma conciencia de su talento y con una gran seguridad en sí mismo se presenta ante importantes músicos como Ysaÿe o Sarasate. En el año 1900 es acompañado al piano en un concierto por Richard Strauss.

Pero fue durante el año 1896 cuando su padre creyó que no era suficiente que su hijo triunfara como virtuoso del violín y decidió que se iniciara en la composición. Tal como el mismo Manén nos explica en sus memorias, tituladas "Mis experiencias", un buen día su padre le dio un papel pautado esperando que él, sin tener los más mínimos conocimientos de armonía, empezara a componer. Sus primeros intentos fueron un fracaso. Pero al cabo de unos meses y de forma intuitiva empezó a escribir de manera fluida, dándose cuenta con sorpresa que surgía la inspiración del compositor. Sin embargo, su padre no le permitió nunca estudiar armonía con ningún profesor ya que consideraba que el talento y la intuición de su hijo eran el mejor guía para convertirse en un músico importante.

Sus primeras obras fueron piezas de salón para violín y piano, música escrita para ser interpretada por él mismo en los conciertos. De esta manera el niño prodigio también podía lucirse en la vertiente de compositor. Poco a poco las obras escritas aumentaron en complejidad hasta llegar a componer música para violín y orquesta de alto virtuosismo como los cuatro "Caprichos catalanes" y el "Concierto Español". Con diecisiete años estrenó su primera versión de la "Sinfonía Nueva Catalònia Op. A-17" y con veinte dirigió en el Gran Teatro del Liceo de Barcelona el estreno de sus dos primeras óperas: "Giovanna di Napoli" y "Acté". Es entonces que en poco tiempo su carrera, en su doble vertiente de violinista y compositor, se consolida en Europa, especialmente en Alemania donde sus óperas y obras sinfónicas son muy celebradas. En aquellos momentos la crítica lo llegó a considerar el Richard Strauss español y importantes directores como Willem Mengelberg, Otto Lohse o Felix Weingartner dirigieron sus obras. Como intérprete fue considerado un virtuoso único, un violinista mágico que dominaba los recursos técnicos con una facilidad y claridad asombrosas. Poseía un sonido dulce y sus interpretaciones rezumaban una personalidad propia. Durante sus años de máxima plenitud como violinista nunca dejó de componer llegando a escribir más de ochenta obras que abarcaban todos los géneros. Su catálogo incluye: cinco óperas, numerosas obras sinfónicas, conciertos para diversos instrumentos, ballets, obras para piano, violín y piano, guitarra, lied, música de cámara, obras corales y sardanas.

Definición de la personalidad creadora

En las primeras piezas de juventud nos encontramos con un músico en la búsqueda constante de una armonía que defina su fuerte personalidad. El adolescente, carente de profesores, busca de forma intuitiva progresiones armónicas y modulaciones poco habituales. Muchas veces no las encuentra, pero a través de la experiencia y la perseverancia logra encontrar el camino; descubre un desarrollo armónico propio que definirá su obra y que se convertirá en un sello inconfundible de su personalidad creadora. A su vez encontramos en él una capacidad para un un

Un desarrollo armónico propio que definirá su obra y que se convertirá en un sello inconfundible de su personalidad creadora. A su vez encontramos en él una capacidad para concebir colores y atmósferas que ilustran muy eficazmente las más diversas emociones y una facilidad para encontrar la inspirada melodía que pueda atraer al oyente.

Si tuviéramos que definir un estilo concreto en la obra de Joan Manén nos sería absolutamente imposible. Su música transpira una diversidad y un eclecticismo estilístico fruto de una asimilación de diversas estéticas del momento en que vivió; rasgos de la música alemana, española, catalana y francesa conviven de forma muy natural y original en sus obras. La fusión de todas estas influencias conforman la naturaleza intrínseca de su personalidad y la propia escritura armónica define su obra.

La obra para violín y piano

La obra para violín y piano de Joan Manén es bastante extensa. El conocimiento que tenía de las obras de Paganini, Sarasate, Wieniawski o Vieuxtemps le permite escribir piezas que en términos de dificultad están en muchos casos a la altura de estos compositores. Escribe basándose en su propia técnica trascendental y su música para violín es una radiografía fidedigna de sus capacidades como virtuoso. Él fue el principal intérprete de su propia obra, así lo demuestran los miles de programas de sus conciertos.

El término iberismo fue utilizado por Manén para poder desvincularse de la música española de carácter popular de escaso valor musical que imperó durante la

segunda mitad del siglo XIX y parte del XX. Así Manén escribe tres danzas ibéricas. La **Danza Ibérica nº 2**, dedicada al pedagogo alemán Julius Sieber, es una obra original que no tiene nada que ver con el españolismo de cita popular; filtra los ritmos españoles que conoce bien, para llegar a la esencia y a partir de esta esencia crea. En esta danza hallamos melodías originales de gran sensualidad acompañadas de una armonía característica del autor. La **Danza Ibérica nº 3 "Calatayud"** está dedicada póstumamente a su amigo Pablo Sarasate. Realiza un sincero homenaje a la famosa Jota Aragonesa op. 27 del navarro. Al inicio de esta pieza "di bravura", el compositor utiliza el mismo diseño descendente finalizado con tres pizzicati que emplea Sarasate en su jota. Pero el compositor, después de este diseño inicial, se escapa por completo de la cita al maestro navarro y se aleja, tanto en el fondo como en la forma, de la típica jota. Realiza así una glosa de la danza e incluye en la parte central una inspirada melodía que destila una tierna nostalgia.

Si tuviéramos que trazar un paralelismo entre las obras para violín y piano y el lenguaje más sinfónico del autor deberíamos hablar de dos obras: la **Balada Op. A-20** y la **Romanza amorosa Op. A-48**. Ambas piezas beben de un claro poematismo germánico. No debemos olvidar que Joan Manén vivió desde su adolescencia y durante muchos años en Berlín. Por lo tanto estuvo influenciado por el ambiente y la música que se creaba y se escuchaba en aquella época. En estas obras con una textura densa, polifónica y muy trabajada a nivel armónico descubrimos un compositor interesado por la elaboración temática y, especialmente, por el trabajo en el contrapunto. Precisamente esta característica es una constante en sus obras sinfónicas más ambiciosas. La Balada es una pieza muy discursiva y elaborada que no renuncia a la línea melódica, pues esta se convierte en el motor de la obra desde el inicio. Algunos intérpretes importantes del momento como el violinista escocés Henri Temianka se interesaron por la obra y la interpretaron en varias ocasiones. La Romanza amorosa es una obra de madurez escrita en los años 40, que transmite una gran sensualidad muy propia del autor sobre todo en el género del lied. Escrita

originalmente para violín y orquesta de cuerda el compositor realizó esta versión para violín y piano.

Una obra de juventud fresca y sincera es la **Pequeña Suite española Op. A-3**. El compositor escribió una primera versión en 1899, cuando sólo contaba con dieciséis años. Poco tiempo después reelaboró parte de la suite y la reeditó por Universal Edition, editorial que publicó la mayoría de sus obras. La Suite se estructura en cinco piezas originales, de esencia y carácter español, que captan las atmósferas y los ritmos del país en el cambio de siglo sin valerse de la cita popular. La primera, titulada Rondalla, revive la música de carácter folclórico que con instrumentos de cuerda se interpretaban en celebraciones durante el siglo XIX (las también llamadas rondas de estudiantes). La música tiene un acento rítmico marcado y un aire mediterráneo. Marina nos transmite la sensación de paz y tranquilidad que el autor siente cuando visualiza el mar desde la costa catalana; poesía de un sentimiento profundo. La Andaluza, tal como su nombre indica, está inspirada en la música andaluza y concretamente en el flamenco. En ella podemos oír como Manén refina con elegancia el sentir del canto andaluz y el uso de las castañuelas. La Dolora, sin duda una de las piezas más inspiradas del ciclo, es música dramática, que expresa un pensamiento profundo sobre la vida y el destino; encontramos momentos de reflexión interiorizada, de tragedia, de resignación e incluso de esperanza. La pieza que cierra el ciclo es un Moto perpetuo en forma de seguidilla en el que curiosamente la parte protagonista la tiene el piano. Él es quien lleva la melodía mientras el violín lo acompaña realizando una base rítmica en "sautillé" (hacer saltar el arco sobre la cuerda con movimientos cortos) durante toda la obra.

La **Canción y Estudio Op. A-8** es una obra original para violín y orquesta de cuerda escrita aproximadamente en 1910 y dividida en dos partes autónomas y muy contrastadas. Manén la dedicó a su alumno y amigo, el violinista Manuel Viscasillas. La Canción fue posiblemente una de las piezas más queridas del compositor ya que

la interpretaba mucho en concierto y la llegó a grabar en disco en tres ocasiones. En vida del compositor, la Canción consiguió una relativa popularidad y fue interpretada por violinistas como Zoltán Székely y Joan Massià o violonchelistas (en versión adaptada) como Arnold Földesy y Gaspar Cassadó. El Estudio es uno de los moto perpetuos más largos jamás escritos y a la vez una obra de altísima dificultad sólo apta para virtuosos con una motricidad a prueba de fuego. El compositor la escribió para trabajar el "sautillé" de muñeca. La línea melódica con diseños poco habituales y cambiantes y una armonía atractiva dan al conjunto de las dos piezas un interés musical que va más allá de la dificultad técnica.

Las **Cinco melodías españolas** son armonizaciones libres de temas y ritmos populares. El interés de la obra recae en la armonización exquisita que Manén realiza, una recreación que ayuda al oyente a disfrutar de la música popular. La parte de violín, de baja dificultad, se dedica únicamente a expresar la línea melódica con simplicidad y elegancia. Las primeras cuatro piezas son cantos populares flamencos o derivados del flamenco. Entre estas cabe destacar la variedad y profundidad de La Caña. También sobresale la Soleá Gitana por la capacidad de traducir el sentir profundo del cante jondo al violín con un acompañamiento de piano que imita el rasgueo de la guitarra. La última, titulada Zortzico, es un ritmo típico del baile tradicional vasco que se distingue por su ritmo de 5/8.

Daniel Blanch

. . .

La **Asociación Joan Manén** es una entidad sin ánimo de lucro creada en 2010 con el fin de difundir la figura y la obra de este músico barcelonés y de recuperar música catalana que ha caído injustamente en el olvido. La Asociación inicia con este disco una colección, dedicada a la música para violín, la música de cámara y la obra vocal de Joan Manén.

www.joanmanen.cat

Joan Manén: The evolution and consolidation of a genius

In 1883, the year of Richard Wagner's death, Joan Manén i Planas, the son of a wealthy family of Barcelona, was born. Since his early childhood he showed an innate aptitude for music. His father, a man with a strong personality and a dilettante musician, foresaw his son's potential as a child prodigy. He began his musical training in piano, and later on, when he was seven years old, in violin. Joan Manén's father rigorously and intuitively guided his childhood; he encouraged constant work and self-learning in him, as well as confidence in his own talent and an unending musical ambition.

Between ten and thirteen, Manén was introduced to Queen Maria Cristina. Later on he toured twice in America, which ended with a successful début at the Carnegie Hall in New York. He became a teenager, and well aware of his own talent and with great self-confidence, he introduced himself to musicians such as Ysaÿe or Sarasate. In a concert given in 1900 he was accompanied at the piano by Richard Strauss.

However, in 1896, his father thought that his son could do better than just being a successful, virtuoso violinist and decided that he should begin to study composition. As Manén himself explained in his memoirs, entitled "Mis experiencias" (My Experiences), one day, his father gave him a sheet of ruled paper expecting that his son, without any previous knowledge of harmony, would begin composing. His first attempts were a failure, but some months later he intuitively began to compose fluently, realising, surprisingly enough, that the composer's inspiration was emerging in him. Nevertheless, his father never allowed him to study harmony, for he considered that the talent and intuition of his son were the best guides to become a renowned composer.

Manén's first compositions were works for the salon for violin and piano, music

written to be performed by himself in concerts. In this way, the child prodigy could also display his talent as a composer. His compositions became increasingly complex, and he ended up composing music for violin and orchestra of great virtuosity such as the four "Capricis catalans" and the "Concerto Espagnol". When he was seventeen years old he premiered his first version of the "Simfonia Nova Catalònia" Op. A-17, and when he was twenty, he conducted the première of his first two operas "Giovanna di Napoli" and "Acté" at the Gran Teatre del Liceu in Barcelona. Then, very quickly, his career both as a violinist and composer was further enhanced during the periods he spent in other countries in Europe, especially in Germany, where his operas and symphonic works were very much praised. Critics even called him "the Spanish Richard Strauss", and well-known conductors such as Willem Mengelberg, Otto Lohse or Felix Weingartner conducted his works.

As a performer, he was considered a unique virtuoso, a magic violinist that had mastered technical means with incredible ease and clarity. His sound was sweet and his performances were a sign of his strong personality. During the years of his prime as a violinist he never ceased to write music and ended up composing more than eighty works of all genres. His catalogue includes: five operas, many symphonic works, concertos for several instruments, ballets, works for piano, violin and piano, guitar, lied, chamber music, choral works and sardanas.

Definition of a creative personality

In the first works by Manén we discover a musician that is in a constant quest for a harmony that would define his strong personality. The teenager, alone, without teachers, intuitively looked for rare harmonic progressions and modulations. Very often, he did not find them, but through experience and perseverance he was finally able to find his way alone; he discovered his own harmonic development that was to define his works and become an unmistakable hallmark of his creative personality. In them we may also discover his ability to conceive colours and atmospheres that very efficiently illustrate a great variety of emotions, as well as an ease to find the inspired melody that may attract the audience.

It would be absolutely impossible to define a specific style in Joan Manén's works. His music conveys a diversity and an eclecticism that are the outcome of an assimilation of several aesthetics of his time; in his works, features from German, Spanish, Catalan and French music coexist in a natural and original way. The fusion of all these influences makes up the intrinsic nature of his personality, while the harmonic composition itself defines his works.

The works for violin and piano

The catalogue of the works for violin and piano by Joan Manén is quite vast. His knowledge of the works by Paganini, Sarasate, Wieniawski or Vieuxtemps allowed him to compose works that in terms of difficulty are very often as complex as the works by these composers. He based his compositions on his own transcendental technique. His music for the violin is a true radiography of his virtuoso abilities. He was the main performer of his own works, as it is proven by the thousands of programs of the concerts he gave.

The term iberisme ('Iberism') was employed by Manén in order to be able to free himself from the Spanish folk music –very often quite poor in terms of musical value– that was predominant during the second half of the 19th century and part

of the 20th. Therefore, Manén composed three Iberian dances: **Danza Ibérica nº2**, devoted to the German pedagogue Julius Sieber, is an original work which bears no relation whatsoever with folk Spanishness; he filtered the Spanish rhythms he knew well to get their very essence, and then, based on it, he was able to create. In this dance we may find original melodies of great sensuality accompanied by a harmony that is characteristic in Manén. **Danza Ibérica nº3 "Calatayud"** is a work posthumously dedicated to his friend Pablo Sarasate. It is a true homage paid to the well-known Jota Aragonesa Op. 27 by the latter. At the beginning of this "di bravura" piece, the composer used the same descendent design that ends with the three pizzicati used by Sarasate in his Jota. However, after this initial design, the composer completely abandons Sarasate's reference and moves away, both in the shape and in the contents, from the typical jota. In this way, he carries out a variation on the dance and includes, in its central part, an inspired melody that conveys tender nostalgia.

If we were to find a parallelism between Manén's works for violin and piano and his more symphonic languages we would have to mention two works: **Balada Op. A-20** and **Romanza amorosa Op. A-48**. Both pieces are inspired by a clear Germanic poematism. We should not forget that since his adolescence and for many years afterwards Joan Manén lived in Berlin. Therefore, he was very much influenced by the atmosphere and the music that was composed and played there in those times. In these works, of a dense texture, polyphonic and very much elaborated in their

harmony, we discover an interesting composer as regards the thematic development and, in particular, the work done on counterpoint. This characteristic is precisely an element that always appears in his most ambitious symphonic works. *Balada* is a very discursive and elaborate piece, which does not give up the melodic line, for it becomes the driving force of the piece from its very beginning. Some renowned interpreters of that time, such as the Scottish violinist Henri Temianka, were interested in this work and performed it many times. *Romanza amorosa* is a work of maturity, composed in the 1940s, which conveys a great sensuality that is very typical of this composer, mainly in the Lied genre. It was originally written for violin and string orchestra, but later on the composer wrote this version for violin and piano.

Spanish little Suite Op. A-3 is a fresh and heartfelt work from Manén's youth. The composer wrote a first version in 1899, when he was only sixteen years old. Shortly afterwards he re-elaborated part of the Suite and reedited it for Universal Edition, a music publishing company that released most of his works. The Suite is structured in five original pieces, of a Spanish essence and character, which capture Spain's atmospheres and rhythms at the turn of the 19th century without making use of folk references. The first one entitled "*Rondalla*" brings back to life the folk music that was performed with string instruments during celebrations over the 19th century (that were also called *rondas de estudiantes*, or songs by student minstrels). The music has a marked rhythmic accent and a Mediterranean atmosphere. "*Marina*" conveys the feeling of peace and tranquillity that the author felt when he saw the sea from the Catalan coast; it is poetry with deep feelings. As its name indicates, "*Andaluza*" is an heir to Andalusian music and, more specifically, flamenco music. In it we may notice how much Manén elegantly refined the feelings of Andalusian cante and the use of castanets. "*Dolora*", no doubt one of the most inspired pieces of this cycle, is dramatic music that conveys deep thoughts on life and destiny; in it we may find moments of internalised

reflection, tragedy, resignation and even hope. The piece that closes this cycle is a "*Moto perpetuo*" in the way of a *seguidilla*, in which, curiously enough, the part that plays the leading role is the piano. It conducts the melody while the violin accompanies it by doing a rhythmic base in *sautillé* (making the bow jump on the string by means of short movements) during the whole piece.

Lied and Etude Op. A-8 is an original work for violin and string orchestra, approximately composed in 1910 and divided into two autonomous and much contrasted parts. Manén dedicated it to his pupil and friend, the violinist Manuel Viscasillas. *Canción* was possibly one of the composer's most beloved pieces, for he performed it very often in concerts and even recorded it three times on record. During the composer's life, the "*Lied*" enjoyed much popularity and was performed by violinists such as Zoltán Székely and Joan Massià, or violoncellists (in an adapted version) such as Arnold Földesy and Gaspar Cassadó. "*Etude*" is one of the longest *moto perpetuo* ever written, and, at the same time, an extremely difficult work, only apt for virtuosos with outstanding mobility. The composer wrote it to practice the *sautillé* of the wrist. The melodic line, with rare and changing designs, and an attractive harmony make this ensemble of two pieces become very interesting, for it goes far beyond its technical difficulty.

Five spanish melodies are free harmonisations of folk themes and rhythms. The interest of this work may be found in Manén's exquisite harmonisation of them; it is a recreation that helps the audience to enjoy folk music in concert. The part of the violin is not very difficult, for it only expresses the melodic line with simplicity and elegance. The first four pieces are flamenco folk songs or songs derived from flamenco. Among them, we should highlight the variety and depth of "*La Caña*". We should also point out "*Soleá gitana*", for it conveys the deep feelings of the cante jondo at the violin with a piano accompaniment that imitates the *rasgueo* (strumming) of the guitar. The last one, entitled "*Zortzico*", is a typical rhythm from

this Basque traditional dance that stands out for its 5/8 rhythm.

Daniel Blanch

(English translation: Beatrice Krayenbühl)

. . .

Joan Manén Association is a non-profit making institution that was founded in 2010 with the aim of disseminating the figure and work of this musician from Barcelona and the recuperation of that part of the Catalan music heritage that has undeservedly fallen into oblivion. With this CD, devoted to violin music, this Association starts a collection devoted to music for violin, chamber music and vocal works by Joan Manén.

www.joanmanen.cat

Kalina Macuta

Nascuda a Olsztyn (Polònia) estudià sota la direcció d'eminents professors polonesos com Artur Milian o Magdalena Szczepanowska. L'any 2002 finalitzà els estudis a l'Universitat Fryderyk Chopin de Varsòvia amb Matrícula d'Honor. Durant els estudis fou becada per rebre màster classes amb els violinistes Igor Ozim, Valerij Klimov i Pierre Amoyal. També participà en classes magistrals impartides per Thomas Brandis, Olivier Charlier, Victoria Neaga, Roman Totenberg, Robert Szreder i Krzysztof Wegrzyn.

Ha estat premiada en els següents concursos internacionals: Concurs per a Violí Sol Tadeusz Wronski (Menció Especial), Concurs de Música de Cambra de Lodz formant part del Quintet amb piano Tutte le Strade (1r premi) i Concurs Internacional Maria Canals de Barcelona, en l'especialitat Duo Sonates, amb la pianista Agnieszka Kaczmarek (Diploma d'Honor) l'any 1999 i amb Daniel Blanch (Medalla per Unanimitat) l'any 2004.

Ha realitzat nombrosos concerts per Polònia, França, Holanda, Dinamarca i Espanya. L'octubre de 2005 va fer el seu debut com a solista al Palau de la Música de Barcelona amb l'Orquestra de Cambra d'Andorra sota la direcció de Miguel Ortega.

Des del 2002 forma duo estable amb el pianista Daniel Blanch. Aquesta formació ha realitzat amb gran èxit nombroses actuacions en importants festivals internacionals combinant en els seus programes obres clàssiques de repertori internacional amb obres de gran qualitat però poc difoses de compositors espanyols i polonesos.

Entre els seus enregistraments discogràfics destaquen un disc dedicat a obres de Carlos Suriñach en el que participa com a solista al costat de la Sinfonia Varsovia dirigida per Jacek Kasprzyk i un disc enregistrat en directe interpretant amb Daniel Blanch dues Sonates per a violí i piano de Beethoven. També ha tret pel segell discogràfic Columna Música un doble disc, "Miniatures Catalanes", en el que s'inclouen obres compostes per 25 compositors catalans diferents.

L'any 2002 va treballar com a 3r concertino a l'Orquestra Simfònica d'Aalborg (Dinamarca). Actualment és part integrant de l'Orquestra Simfònica del Gran Teatre del Liceu de Barcelona.

Daniel Blanch

Des dels seus inicis musicals, Daniel Blanch va rebre una sòlida formació per part d'importants professors com Maria Canals i Raquel Millàs a l'Acadèmia de Música Ars Nova, de Barcelona, la seva ciutat natal. Després d'haver obtingut brillantment el títol de professor superior de piano, va realitzar estudis de perfeccionament de manera regular amb Maria Tipo a Florència i Ramon Coll a Barcelona, així com màster classes amb Josep Colom i Alberto Portugheis. Més tard va ampliar durant cinc anys el seu repertori a París amb la prestigiosa pianista francesa Brigitte Engerer i treballà intensament el repertori espanyol, terreny en què va rebre consells d'Alícia de Larrocha.

Ha estat premiat en diversos concursos nacionals i internacionals, entre els quals destaquen el cicle El Primer Palau -2n premi- i el Concurs Internacional Maria

Canals de Barcelona -l'any 1993 en la categoria piano júnior (Medalla per Unanimitat) i l'any 2004 en la categoria duo sonates (Medalla per Unanimitat) amb Kalina Macuta.

Com a concertista s'ha presentat en diverses de les sales més importants d'Europa, entre les quals destaquen la Brahms-Saal del Musikverein de Viena, l'Auditori Enric Granados de Lleida, la Sala Witold Lutoslawski de Varsòvia o l'Auditori i el Palau de la Música de Barcelona. Ha actuat amb importants i prestigioses orquestres com la Sinfonia Varsovia, l'Orquestra Simfònica Nacional de Cuba, la Prague Chamber Orchestra, la Podlasie Philharmonic Orchestra o l'Orquestra Sinfònica de Xalapa entre d'altres.

Ha realitzat nombrosos enregistraments discogràfics. Els dos primers van estar dedicats a obres per a piano de Schumann, Mozart i Schubert. Desde fa uns anys Daniel Blanch està duent a terme una sèrie d'enregistraments amb la intenció de recuperar i difondre internacionalment Concerts per a piano i orquestra de compositors catalans: el 2006, va registrar el Concert per a piano i orquestra de Joaquím Nin-Culmell (primera gravació mundial) i el Concerto breve de Xavier Montsalvatge; el 2007 els tres Concerts per a piano de Carlos Suriñach; i el 2009 el Concert Ibèric de Manuel Blancafort i el "Tríptico de la piel de toro" de Ricard Lamote de Grignon. El darrer disc tret al mercat ha estat el dedicat a l'obra per a piano de Josep Martí Cristià.

Kalina Macuta

Nacida en Olsztyn (Polonia), estudió bajo la dirección de profesores polacos tan importantes como Artur Milian o Magdalena Szczepanowska. En el 2002 finalizó sus estudios en la Universidad Fryderyk Chopin de Varsovia con Matrícula de Honor. Durante sus estudios fue becada para recibir masterclass de eminentes violinistas como Igor Ozim, Valerij Klimov o Pierre Amoyal. También ha

participado en clases magistrales impartidas por Thomas Brandis, Olivier Charlier, Victoria Neaga, Roman Totenberg, Robert Szreder y Krzysztof Wegrzyn.

Ha sido premiada en los siguientes concursos internacionales: Concurso para Violín Solo Tadeusz Wronski (Mención Especial), Concurso de Música de Cámara de Lodz formando parte del Quinteto con piano Tutte le Strade (1er premio), Concurso Internacional Maria Canals de Barcelona; en la modalidad Duo-Sonatas con la pianista Agnieszka Kaczmarek (Diploma de Honor) en 1999 y con Daniel Blanch (Medalla por Unanimidad) en el 2004.

Ha realizado numerosos conciertos en Polonia, Francia, Holanda, Dinamarca y España. En 2005 realizó su debut como solista en el Palau de la Música Catalana junto a la Orquesta de Cámara de Andorra bajo la dirección de Miguel Ortega.

Des del 2002 forma dúo estable junto al pianista Daniel Blanch. Esta formación ha realizado con gran éxito numerosas actuaciones en importantes festivales internacionales combinando en sus programas obras clásicas del repertorio internacional junto a obras de gran calidad pero poco difundidas de compositores españoles y polacos.

Entre sus grabaciones discográficas cabe destacar un disco dedicado a Carlos Suriñach en el que participa como solista acompañada de la orquesta Sinfonia Varsovia dirigida por Jacek Kaspszyk y un disco junto al pianista Daniel Blanch grabado en directo interpretando dos Sonatas para violín y piano de Beethoven. También tiene en el mercado un doble disco, "Miniatures Catalanes", en el que se incluyen obras compuestas por veinticinco compositores catalanes diferentes.

En el 2002 trabajó como 3er concertino en la Orquesta Sinfónica de Aalborg (Dinamarca). Actualmente es parte integrante de la Orquesta Sinfónica del Gran Teatro del Liceo en Barcelona.

Daniel Blanch

Desde sus inicios musicales Daniel Blanch recibió una sólida formación por parte de importantes profesores como Maria Canals y Raquel Millàs en la Academia de Música "Ars Nova" de Barcelona, su ciudad natal. Habiendo obtenido de forma brillante el Título de Profesor Superior de Piano, realizó estudios de perfeccionamiento de manera regular con Maria Tipo y Ramón así como master clases con Josep Colom y Alberto Portugheis. Más tarde amplió su repertorio durante cinco años con la prestigiosa pianista francesa Brigitte Engerer. También trabajó intensamente el repertorio español recibiendo consejos de Alicia de Larrocha.

Ha sido premiado en distintos Concursos nacionales e internacionales, destacando entre ellos el Ciclo "El Primer Palau" (segundo premio) y el Concurso Internacional Maria Canals de Barcelona: en 1993 en la categoría piano júnior (Medalla por unanimidad) y en 2004 en la categoría Dúo Sonatas junto a la violinista Kalina Macuta (Medalla por unanimidad).

Como concertista se ha presentado en diversas de las salas más importantes de Europa, destacando entre ellas la Brahms Saal del Musikverein de Viena, el Auditorio Enric Granados de Lleida, la Sala Witold Lutoslawski de Varsovia, el Auditorio Manuel de Falla de Granada, el Teatro Amadeo Roldán de La Habana (Cuba), el Auditorio de Barcelona o el Palau de la Música de Barcelona. Ha actuado junto a importantes y prestigiosas orquestas como la Sinfonia Varsovia, la Orquesta Sinfónica Nacional de Cuba, la Podlasie Philharmonic Orchestra, la

Orquesta de Cámara de Praga o la Orquesta Sinfónica de Xalapa entre otras.

Des del 2005 Daniel Blanch ha llevat a cabo una importante tasca de recuperació i difusió a nivel internacional de varios Conciertos para piano y orquesta de compositores españoles. Fruto de este trabajo, el pianista ha realizado una serie de grabaciones de las siguientes obras: Concierto para piano y orquesta de Joaquín Nin-Culmell (primera grabación mundial) y el Concierto Breve de Xavier Montsalvatge; la grabación integral de los Conciertos para piano y orquesta del compositor hispano-estadounidense Carlos Surinach; i la primera grabación del Concierto Ibérico y de "Tríptico de la piel de toro" de Manuel Blancafort y Ricard Lamote de Grignon respectivament. El último disco que ha sacado al mercado ha sido el dedicado a la obra para piano del compositor catalan Josep Martí Cristià.

Kalina Macuta

Born in Olsztyn (Poland), she studied under the direction of such important Polish teachers as Artur Milian and Magdalena Szczepanowska. In 2002, she completed her studies in the University Fryderyk Chopin in Warsaw with an Honours Degree. During her studies she was given several scholarships to receive masterclasses from eminent violinists such as Igor Ozim, Valerij Klimov and Pierre Amoyal. She has also participated in masterclasses given by Thomas Brandis, Olivier Charlier, Victoria Neaga, Roman Totenberg, Robert Szreder and Krzysztof Wegrzyn. She has been prized in the following international competitions: 2nd Tadeusz Wronski International Competition for Violin Solo (Special Mention), 14th International Chamber Music Competition in Lodz with the Tutte le Strade Piano Quintet (1st prize), the Maria Canals International Competition of Barcelona; performing Duo-Sonatas with the pianist Agnieszka Kaczmarek (Diploma of Honour) in 1999, and with Daniel Blanch (Unanimous Medal) in 2004.

She has given numerous concerts throughout Poland, France, Holland, Denmark

and Spain. In October 2005, she made her debut as a soloist in the Palau de la Música Catalana of Barcelona with the Andorra Chamber Orchestra, conducted by Miguel Ortega.

Since 2002, she has formed a stable duo with the pianist Daniel Blanch. They have performed with great success in many important Spanish festivals, combining in their programmes classical works from the international repertoire with high quality but little known works by Spanish and Polish composers.

Among her recordings stands out a recording dedicated to the Spanish–American composer Carlos Surinach where she plays as a soloist the work "Doppio Concertino" with the prestigious Polish orchestra Sinfonia Varsovia, conducted by Jacek Kasprzyk and a life CD of two Beethoven's Sonatas performed with the pianist Daniel Blanch. She also has released by Columna Música a double CD, "Miniatures Catalanes" with works composed by 25 various Catalan composers.

In 2002, she worked as 3rd leader in the Aalborg Symphony Orchestra (Denmark). Currently she is a member of the Symphony Orchestra of the Gran Teatre del Liceu, in Barcelona.

Daniel Blanch

From his musical beginnings, Daniel Blanch received a sound training from important teachers such as Maria Canals and Raquel Millàs in the "Ars Nova" Musical Academy in Barcelona, his native city. Having obtained with distinction the degree of Advanced Piano Teacher, he studied regularly to perfect his technique with Maria Tipo in Florence and Ramón Coll in Barcelona, as well as receiving master classes with Josep Colom and Alberto Portugheis. He later extended his repertoire over five years with the prestigious French pianist Brigitte Engerer, who had a decisive influence over his artistic development. He also worked intensely on Spanish repertoire, receiving advice from Alicia de Larrocha.

He has won awards in several national and international competitions, including

the “El Primer Palau” Cycle (second prize) and the Maria Canals International Competition in Barcelona in 1993 in the junior piano category (Unanimous Medal), and in 2004 in the Duet Sonatas category with the violinist Kalina Macuta (Unanimous Medal).

As a concert pianist he has appeared in several of the most important concert halls in Europe, including the Brahms Saal of the Musikverein of Vienna, the Auditorio Enric Granados of Lleida, the Witold Lutoslawski Hall of the Polish National Radio in Warsaw, the Auditorio Manuel de Falla or the Auditori and Palau de la Música of Barcelona. He has played with important prestigious orchestras such as the Sinfonia Varsovia, the Cuban National Symphony Orchestra, the Prague Chamber Orchestra, Xalapa Symphony Orchestra or the Orchestra of the Concert Society of Barcelona, among others.

Since 2005 Daniel Blanch is realizing a series of recordings with the aim of reviving and promoting at an international level Concertos for piano and orchestra by Spanish composers. In 2006, he released his first recording under the sponsorship of the Ramón Llull Institute, in which he plays the Concerto for piano and orchestra of Joaquín Nin-Culmell (first world recording) and the Concerto Breve by Xavier Montsalvatge, with the Cuba National Symphony Orchestra conducted by Enrique Pérez Mesa. After this recording Daniel Blanch took out two new CDs: the complete works for piano and orchestra of the Spanish-American composer Carlos Surinach with the Sinfonia Varsovia conducted by Jacek Kaspszyk and the recording of two Piano Concertos by Manuel Blancafort and Ricard Lamote de Grignon with the Podlasie Philharmonic Orchestra conducted by Marcin Nalecz-Niesiolowski. His last recording is the CD dedicated to the piano music by Josep MartíCristià.

